

[Knud Thomsen.]

overveje en hertil svarende praksis med hensyn til godtgørelse for anlægsarbejder.

Jeg er meget glad for, at den højtærede finansminister har bedt administrationen tage dette punkt op til særlig overvejelse. Jeg har på anden måde — men i temmelig stort omfang — haft lejlighed til at beskæftige mig med dette spørgsmål, har erkendt den store vanskelighed og gjort mig en del tanker derom. Jeg havde overvejet, om jeg skulle indlede en drøftelse af spørgsmålet under udvalgsarbejdet, men den meget lange række henvendelser, der kom til udvalget i anledning af det foreliggende lovforslag, der jo sluttelig kun tilsigtede tekniske ændringer, overbeviste mig om, at der endnu skal en vis modningsproces til, før man opnår den fulde forståelse for, at det ved denne lovgivning drejer sig om en almindelig omsætningsafgift, en omsætningsafgift, der principielt omfatter alt, hvad der ikke udtrykkeligt er undtaget i loven. Man må altså være forsigtig med undtagelser, og de bør kun gennemføres, hvor der foreligger urimeligheder eller åbenlyse skævheder.

Jeg forstår derfor ganske godt den højtærede finansminister, når han er indstillet på at lade gå endnu et stykke tid, således at administrationen får god lejlighed til at overveje, om ændringer vedrørende fremstillingsvirksomhedernes driftsmidler kan foretages uden store provenutab og uden samtidig at miste rimelige afgrænsningsmuligheder. Personlig tror jeg, at dette kan lade sig gøre, og jeg tror, at man ved en forholdsvis simpel ændring og uden noget provenutab af betydning vil kunne, om jeg så må sige, fjerne en ret stor mængde følelse af urimelighed, hvad der jo i høj grad har sin betydning.

De bemærkninger, jeg har fremsat, drejer sig om § 20 i loven om almindelig omsætningsafgift, hvorefter kun driftsmidler, som anvendes i selve fremstillingsprocessen, er afgiftsfri. Fremstillingsprocessen er fastlagt som den del af varefremstillingen, der går fra råvarernes indgang fra råvarelageret og indtil det færdige produkts overførsel til færdigvarelageret. Oplagringen af varerne på råvarelager og færdigvarelageret anses ikke for at være et led i selve fremstillingsprocessen.

Det er forståeligt, at administrationen og nævnet, som jeg altså selv har gjort bekendtskab med i denne henseende, har holdt sig til og stadig væk fastholder denne klare afgrænsning. Men på den anden side er forholdet jo det, at der, i hvert fald set med erhvervslivets øjne, må opstå skævheder og urimeligheder, når man således vil fastslå helt almenlydig, hvad en fremstillingsproces er, altså give en teknisk definition, som dækker fuldstændigt, hvad enten det nu drejer sig om at fremstille en dieselmotor, der er lige så stor som et hus, eller om at fremstille et lille kompliceret svagstrømsaggregat, der er på størrelse med enden af en blyant, en definition, som skal dække fremstillingsprocessen retfærdigt, hvad enten det drejer sig om at fremstille vitaminer eller lægemidler, der måske koster 1.000 kr. pr. gram, og som samtidig skal dække, når det drejer sig om at fremstille mange hundrede tusinde tons sværkemikalier, f. eks. gødningsstoffer.

Jeg må erkende, at den hidtidige afgrænsning af fremstillingsprocessen rækker til i langt de fleste tilfælde, men det må vistnok også erkendes, at der er tilfælde, hvor man kunne ønske en noget større bevægelsesfrihed.

Nu er det jo klart, at hvis man tænker på en udvidelse af definitionen af fremstillingsprocessen efter den egentlige fremstillingsproces, altså omkring færdigvarelageret, vil der opstå afgrænsningsvanskeligheder over for engroshandelens funktioner, som jo med hensyn til færdigvarelager er nøjagtig de samme som fremstillingsvirksomhedernes. En afgrænsning her vil næppe være mulig, og mangelen af denne afgrænsningsmulighed vil altså kunne bevirke et betydeligt provenutab. Noget anderledes forekommer det mig imidlertid at ligge for de funktioner, der på fremstillingsvirksomhederne ligger forud for den snævre opfattelse af fremstillingsprocessen, altså modtagelse og oplagring af råvarer.

For det første gør der sig ofte det forhold gældende, at der i en fremstillingsvirksomhed medgår en betydeligt større vægtmængde råvarer, end der fremkommer færdigvarer, modsat handelens forhold, hvor jo naturligvis stort set den samme vægtmængde går ind og ud af lageret. Særlig karakteristisk er dette forhold inden for